

Hotellet

– en historia om hur lätt det är att förminska en människa

Låt mig berätta en historia om en något äldre man.

Det hände sig som så att hans barn hade ordnat några veckors vistelse på ett hotell och han såg fram emot att få vara där. Han hade bott på många hotell i sitt liv. Oftast hade det varit tillsammans med sin älskade fru och deras barn. Ibland i samband med arbetet eller på resor med vänner.

När han kom in på rummet blev han glatt överraskad. Där hängde en del tavlor och fotografier som var kopior på sådant som hängde i hans eget hem. Utan att fundera alltför mycket över hur det gått till sände han en tacksam tanke till sina barn. De är underbara. Det fanns till och med en bild på hunden. Timmy var död sedan länge men hade spelat en stor roll i hans liv. Det fanns många minnen av den lilla terroristen. Han log lite förläget när han tänkte på hur många gånger han berättat för arbetskollegor och vänner om hunden. Ungefär på samma sätt som de pratat om sina barnbarn.

Han sov lite oroligt första natten. Det gjorde han alltid på nya ställen.

Han tyckte att hotellets frukost nog var lite i torftigaste laget för att vara en hotellfrukost. Han mindes en vistelse i Lissabon där frukosten varit under all kritik. Efteråt gick det att skratta åt men då hade han blivit irriterad och klagade högljutt till personalen. Inte hade det hjälpt. Han skakade på huvudet åt minnet.

Den här morgonen hade någon redan hållt upp kaffe åt honom. Han försökte tala om att han inte dricker kaffe. Han har aldrig tyckt om kaffe. Till slut kom personalen in med en påse Lipton-te och han suckade djupt. Det var i alla fall bättre än kaffe. Sådant han var van vid, som fraskuddar, äppelmust och leverpastej på brödet, kan man naturligtvis klara sig utan. Men det hade varit gott!

Efter frukosten hände något märkligt. Han höll på att göra sig iordning för att ta en promenad då två kvinnor ur hotellpersonalen kom in på hans rum – utan att knacka – och frågade om han ville duscha? Han tittade förvånat på dem och tackade bestämt nej.

– Duschar gör jag själv och förresten brukar jag duscha på kvällen, så, nej tack, ni kan gå nu!

Då säger personalen att kvällstid inte fungerar för då är det bara en som arbetar. Mannen blir nu ännu mer förvånad. Inte över att det bara finns en nattportier, så är det ofta på hotell, utan att de uppenbarligen menade att han inte kunde duscha på kvällen. Det är ju ändå något han gjort så länge han kan minnas. Han ber dem irriterat att lämna rummet. "Jävla surgubbe" hör han den ene viska till den andre.

– Vad är det här för hotell, tänker han.

Han sätter på sig sina promenadskor. Det är dags för dagens vandringstur. Efter att hunden dött har han fortsatt att ta dagliga promenader. Och bor man på hotell är det extra spännande att titta på nya omgivningar. Han säger glatt hej till några av hotellets gäster och personal och går mot utgången. Dörren är svår att öppna. Den tycks ha gått i baklås. Han rycker hårdhänt i den för att se om den ger med sig.

En hotellvärdinna kommer fram och frågar om han vill ha en kopp kaffe. Han tittar misstroget på henne och säger, kanske lite för okontrollerat;

– Men för i helvete! Jag dricker inte kaffe! Jag vill gå ut!

Hotellvärdinnan tittar på honom med tålmodig blick och säger att de har te också.

– Vill du ha en kopp te? Mannen blir alldeles handfallen.

– Vad är detta? Jag vill gå ut, har ni någon annan utgång som inte gått i baklås?

Nu kommer det fram en person till, denna gång en man, som försiktigt men ändå med fast hand håller om honom och för honom bort från ytterdörren. Han fäktar med armarna och försöker komma loss men det går inte.

– Jävla typer, ni får inte göra så här! – Jag ska ringa polisen!

Han blir inföst på sitt rum. Mannen som fört in honom på rummet ställer sig i dörren och avvaktar. Den äldre mannen börjar leta efter sin mobil. Han måste ringa barnen och berätta om händelserna på hotellet. Han hittar inte mobilen. Någon måste ha tagit den. Mannen i dörröppningen frågar lugnt om han vill ha hjälp att leta. "Den kanske ligger på något ovanligt ställe?" Den äldre mannen suckar och tackar för hjälpen. De letar tillsammans men hittar ingen telefon. Han fortsätter själv att leta en stund men så småningom lugnar han sig och sätter sig tungt på sängen.

Under eftermiddagen går han några gånger fram till ytterdörren och kollar om den går att öppna. Men den förblir låst. Man ser att han sjunker ihop både kroppsligt och mentalt.

På kvällen gör han ett nytt försök att gå ut. Nattportiern kommer fram till dörren och frågar om han vill ha något att sova på. Nu ler mannen för första gången den här dagen och tänker att en whisky kan man absolut få i sig. Tråkigt nog verkar de andra gästerna ha gått och lagt sig. Han kunde tänka sig att titta på en fotbollsmatch på tv och diskutera spelet med någon av de andra.

Nattportiern kommer fram med ett glas vatten och en tablett.

– Vad är det här? Vad hände med whiskyn?

Nattportiern svarar att det är väl skönt att få sova lite. Mannen tar glaset och tabletten och dricker ur. Ganska snart blir han sömnig men orkar i alla fall snäsa av portiern när han kommer för att hjälpa mannen i säng.

– Vad är det här för jävla hotell?

Dagen efter är han alldeles sänkt. Även denna morgon kommer det in två personer – utan att knacka – och frågar om han vill duscha. Han orkar inte protestera. Egentligen vill han ligga kvar men på något sätt sitter han plötsligt naken på en duschstol inne i badrummet. Han tycker det är oerhört pinsamt. Han fryser. De båda kvinnorna pratar glatt med varandra. De märker inte hur något brister i mannen. Det är som om gnistan försvinner. Han protesterar inte längre. De fortsätter med tvättningen.

Om han kunde formulera sina tankar skulle han säga:

– Det är inte så här jag vill bli behandlad. Det som är jag är något som har formats under hela livet. Jag är en person med självkänsla och integritet. Jag har haft ett långt liv med mycket glädje men också sorg ibland. Jag har vanor och jag har ovanor. Jag har kunskaper men också okunskaper. Men, vem ser ni idag? Den ni ser är inte jag längre.

– Hjälp mig att vara jag!

Att bli tvingad eller begränsad kan påverka en person på olika sätt. Värdigheten, självkänslan och självaktningen hör ihop med en persons självbild och identitet. Detta är något som byggs upp under många år, men som snabbt kan förstöras av andra människors agerande. Hos den som har en demenssjukdom är självkänslan dessutom redan bräcklig. Om personalen inte förstår personen eller känner till hur och vem denne varit i det tidigare livet kan det leda till att personen kränks. Att tvinga eller begränsa en människa innebär att kränka hennes värdighet och därmed hennes självbild och identitet.